

TARRAGONA 1937: OBJECTIU LA CAMPSA

Durant la Guerra Civil la factoria de petroli de la CAMPSA de Tarragona va ser un dels objectius de l'aviació feixista. Va ser atacada moltes vegades fins la seva total destrucció i va generar uns costos d'extinció mai assolits pels bombers de Tarragona fins aleshores.

❖ **Marc Ferrer i Murillo**

Catalunya va ser una zona molt castigada a nivell de bombardejos per l'exèrcit franquista. amb la complicitat i ajut d'avions enviades per Mussolini i Hitler, Franco va colpejar unes 140 localitats catalanes i va matar unes 4.700 persones per l'efecte de les bombes. .

Una d'aquestes ciutats va ser Tarragona que va patir entre l'abril de 1937 i el gener de 1939 un total de 144 atacs aeris, amb un balanç de 230 morts i més de 350 ferits. Un dels principals objectius que l'aviació feixista tenia sobre Tarragona era la

factoria de petroli de la CAMPSA. Una dotzena de vegades va ser bombardejada la CAMPSA des l'abril fins el desembre de 1937, però només en tres ocasions, els feixistes van aconseguir encertar plenament. La lluita contra les flames de la refineria va generar uns costos d'extinció mai assolits pels bombers de Tarragona fins aleshores.

El dia 4 d'agost, cap a les de la tarda, un sol caça va començar a metrallar els dipòsits de la CAMPSA i alguns ells, foradats per les bales, van començar a vessar benzina. Al cap d'una hora, quan el terra estava ben xop, va aparèixer un grup d'avions i van deixar caure unes quantes bombes que van provocar un

Una esquadra d'avions feixistes sobrevolant Tarragona

incendi i un dels dipòsits va explotar. Les flames es veien des de molts quilometres i els bombers tarragonins van haver de demanar l'ajut del Cos de Bombers de Reus i de Barcelona per poder lluitar contra el foc. Cinc dies després d'aquest incendi, l'Ajuntament de Tarragona ofereix un sopar als 51 bombers participants, on el cobert va costar 35 pessetes per bomber, xifra molt important si tenim en

compte que el jornal bàsic d'aquella època era de 10 pessetes. El sacrifici i l'esforç d'aquells bombers justificava la necessitat d'oblidar-se dels horrors de la guerra tot fent un bon àpat.

El 25 de setembre, les bombes faccioses van atacar

Les flames es veien des de molts quilometres i els bombers tarragonins van haver de demanar l'ajut del Cos de Bombers de Reus i de Barcelona per poder lluitar contra el foc

a les set de la tarda, novament els dipòsits de la CAMPSA de Tarragona. Tot i que no es van de tocar de ple els dipòsits, es va produir un gran incendi conseqüència del metrallament dels grans tancs i el posterior vessament de litres i litres de benzina que van arribar fins a un petit incendi ocasionat per bombes incendiàries que també havien estat llençades. A diferència d'altres vegades, enlloc de deixar caure les bombes com de costum, els avions s'havien llençat de morro contra el terra,

Bombes feixistes cauen sobre Tarragona

per deixar anar les bombes i després remuntar el vol ràpidament. Una enorme i impressionant columna de foc es va enlairar sobre la ciutat, cosa que va fer que en una extensió de quaranta quilòmetres a la rodona es creia que era tota la ciutat de Tarragona la que cremava. Aquella nit, la claror de les flamarades il·luminava l'interior de les cases, com si fos de dia. Durant sis dies va durar la lluita contra les flames, sota les ordres de les autoritats tarragonines i els bombers de Tarragona, van comptar de nou amb l'ajuda dels bombers de Reus i els de Barcelona. A causa de les altes temperatures i les flames de gran alçada les tasques d'extinció van resultar ser molt difícils i alguns bombers van patir ferides i lesions, però per sort, de poca consideració. Al cinquè dia el foc va minvar considerablement, gràcies també a que el personal de la CAMPSA es va fer càrrec de les tasques d'extinció. El sisè dia, el gran i espectacular foc va ser donat per extingit. El 30 de desembre, a les nou del matí, l'aviació feixista va fer presència sobre el cel tarragoní i van bombardejar zones residencials i novament la factoria de la CAMPSA. Una de les bombes va petar de ple en un dels grans tancs que justament havia estat omplert uns dies abans per un petrolier nord-americà. El bombardeig va produir una terrible explosió i una immensa columna de fum negre i flames es va alçar fins a més de cent metres. L'explosió va provocar que fragments del tanc rebentat van caure fins i tot a les primeres cases de Vila-seca, sense produir desgràcies. Però aquesta vegada l'atac de les bombes faccioses contra la factoria va produir la mort de nou treballadors de la CAMPSA i el vessament de benzina inflamable cap al llit del

riu Francolí per una banda i cap als camps d'avellaners de la banda de ponent. Un veritable desastre ecològic. Les flames es van anar reproduint i creixent ràpidament i va ser impossible les tasques d'extinció. Novament es van reproduir les escenes viscudes en d'altres atacs, tot i que aquesta ocasió el foc es va consumir ràpidament i l'endemà al vespre, la gran factoria de la

CAMPSA era tant sols un munt de runes fumejants. Una altra conseqüència de la freqüència d'aquells bombardejos sobre el barri del Serrallo va ser el pràcticament desallotjament total per evitar pitjors desgràcies.

Aspecte de la CAMPSA després d'un dels bombardeigs

* Marc Ferrer i Murillo és historiador, bomber voluntari, co-autor del llibre "Història dels Bombers de Terrassa" i del llibre "Bombers de Catalunya: història i present".

Fotografies: Ufficio Storico Maggiore dell' Aeronautica Militare de Roma.